

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉSE

2019. február

ELEMZÉS

**A költségvetési
támogatásban részesülő
pártalapítványok
ellenőrzési tapasztalatai**

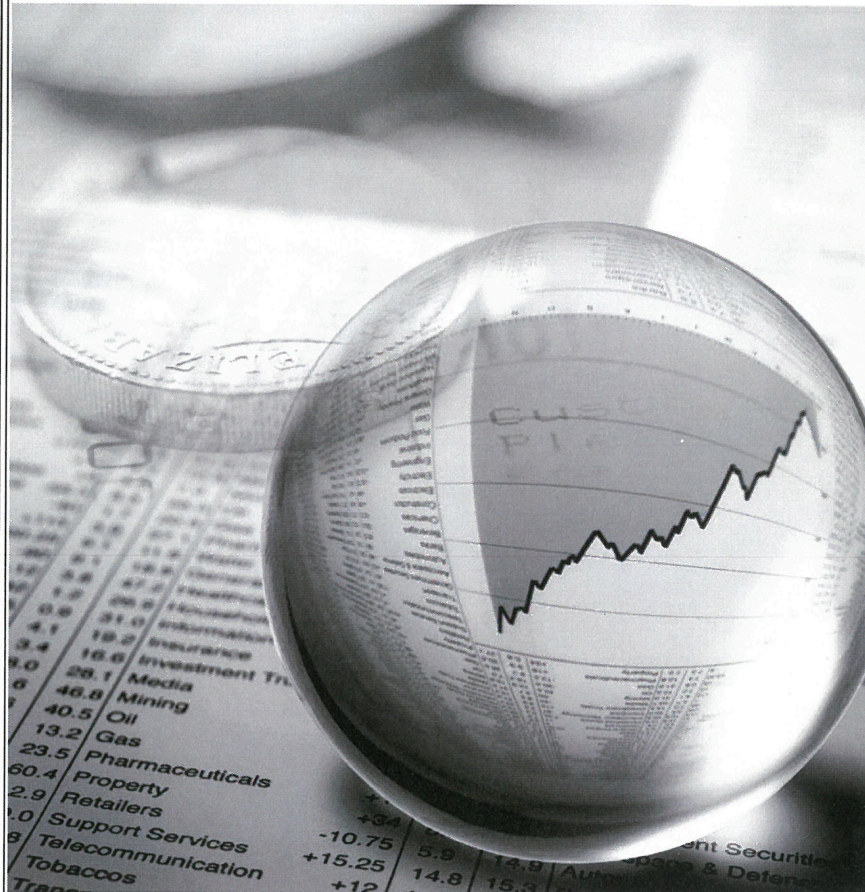
ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉSE

„Nem érdemes a hibáinkat
elkövetni, ha nem tanulunk
belőle.”

(A. Lincoln)

ELEMZÉS

ENGEDÉLYEZŐ:

Domokos László
Domokos László elnök

A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok ellenőrzési tapasztalatai

Szerkesztő:

PÁLYI KATALIN ÁGNES projektvezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

HOLMAN MAGDOLNA JULIANNA felügyeleti vezető

Készítették:

PÁLYI KATALIN ÁGNES projektvezető

GÁBOR MARIANN számvevő

Az Elemzés
az interneten
a www.asz.hu
oldalon
olvasható.

Kiadja az Állami Számvevőszék

E-1828

TARTALOM

▶	ELNÖKI ELŐSZÓ	4
▶	ÖSSZEFOGLALÓ	5
▶	AZ ELLENŐRZÖTT TERÜLET BEMUTATÁSA	7
	A pártalapítványok gazdálkodásának szabályozási környezete	8
	Az ellenőrzött pártalapítványok	10
▶	AZ ELEMZÉS MÓDSZERE	11
	Az alkalmazott módszertan	11
▶	ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK BEMUTATÁSA	12
	A gazdálkodás törvényességének biztosítása	12
	Könyvvezetés szabályszerűsége	13
	Számviteli beszámoló és éves jelentés szabályszerűsége	14
▶	EREDMÉNYEK, HASZNOSULÁS	16
	Az ellenőrzéseink társadalmi hasznossága	16
	Hasznosulás a pártalapítványok szintjén	16
▶	MELLÉKLETEK	19
	1. számú melléklet:.....	19
	Az elemzés alapjául szolgáló ellenőrzések jelentései	19
	2. számú melléklet:.....	21
	Hasznosulás, avagy az utóellenőrzések tapasztalatai	21
▶	RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	22

ELNÖKI ELŐSZÓ

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy a pártok az egyesülési jog alapján szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek, valamint a pártok közreműködnek a nép akaratának kialakításában és nyilvánításában. A pártok tevékenységük elősegítése, az állampolgári tájékoztatás szélesítése és a politikai kultúra fejlesztése érdekében költségvetési támogatásra jogosult alapítványt hozhatnak létre, melynek lehetőségét a párttörvény biztosítja számukra. A pártok és alapítványaik döntő mértékben költségvetési forrásból, közpénzből gazdálkodnak. Minden közpénzfelhasználóval, így a pártokkal, pártalapítványokkal szemben is társadalmi elvárás az általuk felhasznált közpénzek értékeltű, rendeltetésszerű felhasználása, a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságának megteremtése. Éppen ezért a politikai élet tisztasága, átláthatósága és elszámoltathatósága érdekében kulcsfontosságú, hogy a pártok és alapítványaik példamutató módon, kizárólag törvényes forrásokból és jogoszerű módon gazdálkodjanak.

Az Állami Számvevőszék a költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok gazdálkodása törvényességének ellenőrzését kötelező jelleggel, kétévenként végzi. A pártalapítványoknak is, mint közpénzekből gazdálkodó szervezeteknek, az Alaptörvényben foglaltak szerinti kötelességük, hogy tevékenységükről és gazdálkodásukról a nyilvánosság előtt számot adjanak. A törvények egyértelmű és kötelező előírásokat határoznak meg a pártalapítványok számára, melyek betartása teremti meg a pártalapítványok gazdálkodásának és a költségvetési támogatások felhasználásának átláthatóságát és elszámoltathatóságát. A pártalapítványok gazdálkodása törvényességének ellenőrzése során az Állami Számvevőszék a pártalapítványok gazdálkodására irányadó törvényi előírások betartását ellenőrzi.

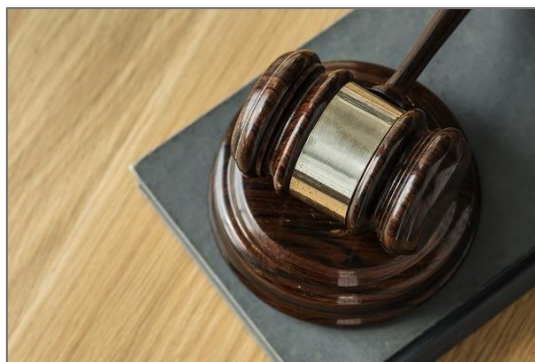
Az elmúlt évek ellenőrzési tapasztalatainak áttekintése, értékelése és elemzése rámutat a pártalapítványok gazdálkodásával kapcsolatos tipikus szabálytalanságokra, ezzel elősegítve a pártalapítványok gazdálkodása területén a törvényesség, az elszámoltathatóság és az átláthatóság erősítését, és a politikai élet tisztaságának megőrzését.

Domokos László
elnök

ÖSSZEFOGLALÓ

A politikai élet tisztasága, a korrupciós kockázatok csökkentése és a pártalapítványok számára a költségvetésből biztosított források szabályszerű felhasználása szempontjából elengedhetetlen, hogy a pártalapítványok gazdálkodása törvényes, működésük átlátható és elszámoltatható legyen.

A közhatalom gyakorlásában aktívan résztvevő pártok által alapított pártalapítványok rendeltetése, hogy a politikai kultúra érdekében végzett tudományos, kutatási és oktatási tevékenységük révén járuljanak hozzá a pártok Alaptörvényben biztosított, a népakarat kialakításában és kinyilvánításában történő közreműködésének elősegítéséhez, a politikai kultúra fejlesztéséhez, az állampolgári tájékoztatás szélesítéséhez és a demokratikus értékek népszerűsítéséhez. Mint közpénzekből gazdálkodó szervezeteknek, az Alaptörvényben¹ foglaltak szerinti kötelességük, hogy tevékenységükről és gazdálkodásukról a nyilvánosság előtt számot adjanak. Működésük során, valamint a számviteli beszámolók és éves jelentések közzététele útján biztosítsák az állampolgárok tájékoztatását, tevékenységükről, gazdálkodásukról és a közpénzek felhasználásáról a törvényi előírásoknak megfelelően, átlátható, elszámoltatható és ellenőrizhető módon beszámoljanak.

A pártalapítványok döntő mértékben költségvetési forrásból gazdálkodnak, emellett működésük biztosításához a jogszabályokban meghatározottak szerint tagdíjat állapíthatnak meg, illetve egyéb támogatásokat fogadhatnak el. A támogatások elfogadását azonban – épp a transzparens működés biztosítása érdekében – a törvényi előírások szigorú feltételekhez kötik.

A jogalkotó a költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok ellenőrzését az Állami Számvevőszék feladatkörébe helyezi. Törvényi előírás alapján a pártalapítványok gazdálkodása törvényességének ellenőrzését az Állami Számvevőszék, mint az Országgyűlés legfőbb ellenőrző szerve kétéves gyakorisággal végzi.

Az elmúlt évek során végzett számvevőszéki ellenőrzések tapasztalatainak áttekintésével, rendszerezésével és értékelésével - rámutatva a pártalapítványok gazdálkodásában megmutatózó jellemző és tipikus hiányosságokra – az ÁSZ a pártalapítványok törvényes működését és szabályszerű gazdálkodását kívánja elősegíteni.

Az elemzés következtetései nem minden érintett pártalapítványra vonatkoznak egységesen, az egyes pártalapítványokra vonatkozó megállapításokat és javaslatokat az ÁSZ nyilvános jelentései tartalmazzák.

Az elemzésben bemutatott 10 pártalapítvány a gazdálkodás szervezeti kereteit összességében a jogszabályi előírásoknak megfelelően alakította ki, ugyanakkor az ellenőrzések számos alkalommal tártak fel a belső szabályozási környezet kialakításához kapcsolódó – a számviteli szabályozás terén kifejezetten gyakori és visszatérő módon jelentkező – hiányosságokat.

Az ellenőrzések több esetben tártak fel a könyvvizetés terén, így a könyvviteli nyilvántartási rendszer kialakításával, részletezettségével kapcsolatos hiányosságokat. A szabályszerű könyvvizetés kritériuma, hogy a pártalapítványok a számviteli bizonylatokra és azok feldolgozására vonatkozó jogszabályi előírásokat be-

tartsák, azonban sok esetben ez nem volt biztosított. Szabályszerű könyvvezetés hiányában azonban a számviteli beszámoló megbízhatósága és valódisága sem biztosítható. Az ellenőrzések során több esetben megállapításra került, hogy a pártalapítványok a bevételeiket nem szabályszerűen számolták el. Annak ellenére, hogy a támogatások elfogadására vonatkozó előírások betartásra a társadalmi bizalom alapját képező átlátható működés alapvető feltétele, két pártalapítvány esetében is tárt fel az ellenőrzés szabálytalanul elfogadott támogatást.

A pártalapítványok a számviteli beszámolók és a tevékenységükről szóló éves jelentések elkészítése, valamint közzététele során sem gondoskodtak minden esetben a vonatkozó törvényi előírások betartásáról.

A számvevőszéki megállapítások alapján a feltárt szabálytalanságok kijavítására vonatkozóan továbbá a pártalapítványokat – csakúgy, mint bármely más ellenőrzött szervezetet – az ÁSZ törvényben² meghatározott intézkedési kötelelem terheli. Az elmúlt években történtek előrelépések, a számvevőszéki javaslatokat a pártalapítványok hasznosították, amely összességében hozzájárult a törvényes és transzparens működésükhöz, a közpénzekkel és közvagyonnal való szabályszerű gazdálkodásukhoz.

AZ ELLENŐRZÖTT TERÜLET BEMUTATÁSA

A pártok a Párt tv.³ és a Pártalapítványi tv.⁴ alapján a politikai kultúra fejlesztése érdekében tudományos, ismeretterjesztő, kutatási és oktatási tevékenységük elősegítésére költségvetési támogatásra jogosult alapítványt hozhatnak létre. A Pártalapítványi tv. értelmében a pártalapítványok gazdálkodása törvényességének ellenőrzésére az Állami Számvevőszék jogosult, amely két évente ellenőrzi azon pártalapítványok gazdálkodását, amelyek állami költségvetési támogatásban részesültek. A negyedévenként kifizetésre kerülő költségvetési támogatásra való jogosultság feltétele, hogy a pártalapítvány célja ne legyen ellentétes a jogszabályi előírásokban meghatározottakkal és az adott negyedév első napján az alapító párt a Párt tv.-ben meghatározott támogatásra szintúgy jogosult legyen. Vagyis csak azon pártalapítvány részesülhet költségvetési támogatásban, amely

pártalapítvány működése során a politikai kultúra fejlesztése érdekében megvalósuló tudományos ismeretterjesztő, kutatási és oktatási tevékenységet folytat, és az alapító pártja a választásokon megszerezte a részt vett választók szavazatának legalább 1%-át.

Az elemzés tíz pártalapítvány gazdálkodásának ellenőrzéséről készült, 2015-2018 között nyilvánosságra hozott, összesen tizennyolc számvevőszéki jelentés ellenőrzési tapasztalatait dolgozza fel. Az ellenőrzésekkel lefedett időszak a 2012-2016. közötti időszakot ölelte fel, amelyhez két pártalapítvány esetében a 2015-2017. éveket érintő önálló utóellenőrzés is kapcsolódott. Az elemzés alapját képező számvevőszéki jelentések összesen 5 159,4 millió Ft költségvetési támogatás felhasználásáról adnak számot. Az érintett pártalapítványok jellemző adatait az 1. számú táblázat szemlélteti.

1. számú táblázat

Pártalapítvány megnevezése	Létrehozó párt	Költségvetési támogatás értéke az ellenőrzött időszakban (millió Ft)	ÁSZ jelentés sorszáma
Antall József Alapítvány	JESZ ⁵	70,8	15166 17194 (17193)*
Barankovics István Alapítvány	KDNP ⁶	254,2	15079 17092 (17111)*
Szövetség a Polgári Magyarorszáért Alapítvány	FIDESZ-MPSZ ⁷	2 323,8	15070 17093
Táncsics Mihály Alapítvány	MSZP ⁸	975,2	16141 18204
Ökopolisz Alapítvány	LMP ⁹	289,6	16119 18217
Jobbik Magyarorszáért Alapítvány (jogelődje: Gyarapodó Magyarorszáért Alapítvány)	Jobbik ¹⁰	982,4	16138 18185
Új Köztársaságért Alapítvány	DK ¹¹	90,5	18173
Megújuló Magyarorszáért Alapítvány	Párbeszéd ¹²	59,0	18186
A Liberális Magyarorszáért Alapítvány	MLP ¹³	10,7	18187
Várad András Alapítvány (jogelődje: Együtt Alapítvány)	Együtt ¹⁴	103,2	18188

*önálló utóellenőrzések

Az ellenőrzések során az ÁSZ azt értékelte, hogy az adott pártalapítvány gazdálkodásának szervezeti keretei és belső szabályozási környezete a jogszabályi előírásoknak megfelelően került-e kialakításra, valamint hogy a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket és a belső előírásokat a könyvvizetés és gazdálkodás során a szervezet betartotta-e. Az ellenőrzések hangsúlyt fektettek továbbá a pártalapítvány tevékenységéről szóló éves jelentések és számviteli beszámolók elkészítésének és közzétételének, a kiadások és bevételek elszámolásának, valamint a működéshez kapott források – így különösen a költségvetésből juttatott és egyéb támogatások, adományok – felhasználásának szabályszerűségére. Amennyiben az adott pártalapítványt az ÁSZ korábban ellenőrizte, és a megelőző ÁSZ ellenőrzés keretében intézkedést igénylő megállapítások megtételére került sor, úgy az ellenőrzés kiterjedt a feltárt hiányosságok kijavítására – az ellenőrzött pártalapítvány által – kidolgozott intézkedési tervben foglaltak végrehajtásának értékelésére is.

Az elemzés célja, hogy a 2015-2018. között nyilvánosságra hozott számvevőszéki jelentések ellenőrzési tapasztalatai alapján felhívja a figyelmet a pártalapítványok működési kereteit meghatározó azon lényeges jogszabályi előírásokra, amelyek betartása a törvényes és szabályszerű gazdálkodás alapvető feltétele. Az elemzés a pártalapítványok törvényes működéséhez, valamint a közpénzekkel való példamutató gazdálkodás kialakításához kíván hozzájárulni, amely a politikai élet tisztaságának és átláthatóságának alapfeltétele.

A pártalapítványok gazdálkodásának szabályozási környezete

A pártalapítványok gazdálkodásának és működésének törvényi kereteit az Alaptörvény mint legmagasabb rendű jogszabály fekteti le. Annak 38. cikke kimondja, hogy „a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával.” Előírja továbbá, hogy a közpénzeket az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni, és ebből kifolyólag a közpénzekre vonatkozó adatokat közérdekű adatoknak nyilvánítja.

Mindezekből az is következik, hogy azon szervezetek, amelyek működésük során közpénzt – a társadalom tagjai által befizetett adóforintokat – használnak fel, kötelesek azzal egyrészt felelősen gazdálkodni, másrészt gazdálkodásukról a társadalom felé beszámolni, működésüket átláthatóvá tenni. Az átláthatóság és elszámoltathatóság érdekében pártalapítványokra – csakúgy mint bármely gazdálkodó szervezetre – vonatkoznak bizonyos, a könyvvizetésük módjára, illetve a beszámoló készítésre vonatkozó előírások.

A gazdálkodással kapcsolatos általános szabályozási, elszámolási és beszámolási előírásokat a Számv. tv.¹⁵ határozza meg. Részletesebb iránymutatást a Számviteli vhr.¹⁶ ad a törvény

szerinti egyéb szervezetek – köztük a pártalapítványok – könyvvezetési kötelezettségeinek és számviteli beszámoló készítésének sajátosságairól, s egyben elvárásokat fogalmaz meg a támogatások felhasználásának elszámolásával valamint a beszámoló részletezettségével kapcsolatban. Kimondja, hogy olyan módon – és oly részletezettséggel – kötelesek a könyvviteli nyilvántartásaikat kialakítani, hogy abból „*a közpénzek felhasználásával (...) kapcsolatos információk is rendelkezésre álljanak.*” A rendelet továbbá a számviteli beszámoló formájára és részletezettségére vonatkozóan is tartalmaz előírásokat, amelynek értelmében a beszámolónak kötelezően – és megfelelő részletezettséggel – kell információt szolgáltatnia a kapott támogatások felhasználásáról.

Ami a pártalapítványokat az egyéb civil szervezetektől megkülönbözteti, az épp a speciális jogállásukból ered. Alapítóik ugyanis azok a pártok, amelyek a választók felhatalmazása alapján az Országgyűlésben a népakarat kinyilvánításához biztosítanak kereteket. Kiemelten fontos tehát, hogy nemcsak a pártok, de az általuk alapított és a politikai kultúra fejlesztésében résztvevő gazdálkodó szervezetek – a pártalapítványok – a rájuk bízott közpénzekkel és közvagyonnal a törvényeknek megfelelően, szabályszerűen, külső befolyástól mentesen és mintaadó módon gazdálkodjanak, tevékenységükről átlátható módon számot adjanak. A pártalapítványok működésére, könyvvezetésére és beszámoló készítésére – az egyéb civil szervezetekre vonatkozó jogszabályi előírásokon túlmenően – éppen ezért külön jogszabályi rendelkezések is vonatkoznak.

Az átláthatóság érvényesítését szolgáló törvényi garancia egyrészt, hogy a pártalapítványok – a Pártalapítványi tv.-ben részletezett formában, előírt tartalommal és előírt határidőben – a tevékenységükről készített éves jelentést kötelesek a Magyar Közlöny mellékletét képező Hivatalos Értesítőben és saját honlapjukon is

közzétenni. A törvény emellett a pártalapítványok működésének hátterét is átláthatóvá kívánja tenni azáltal, hogy szabályozza a támogatások elfogadásának feltételeit. Előírja, hogy a pártalapítványok kizárólag egyértelműen azonosítható személyektől fogadhatnak el támogatást, a támogatást nyújtó személy fizetési számlájáról az alapítvány pénzforgalmi számlájára történő átutalás útján, továbbá ötszázezer forintot (külföldről származó támogatás esetén a százezer forintnak megfelelő értéket) meghaladó támogatási összeg felett előírja a támogatás összege, valamint a támogatást nyújtó személyek azonosításához szükséges adatok megismerhetőségének biztosítását is.

Az elemzés tárgyát képező ellenőrzési időszakban jogszabályi változás történt, amely szerint a Civil tv.¹⁷ működést és gazdálkodást, beszámolási és közzétételi kötelezettségét meghatározó fejezetei – beleértve az adománygyűjtésre és az adományok felhasználásáról szóló beszámolásra vonatkozó előírásokat is – a törvény 2014. március 15-től hatályos módosítását követően már nem vonatkoznak a pártalapítványokra. Ezen időponttól a támogatások elfogadására és az adománygyűjtésre a Pártalapítványi törvény fentiekben részletezett előírásait kellett alkalmazni. A számvévszéki ellenőrzések kiemelt figyelmet fordítottak mind a támogatásokkal való elszámolás, mind a nyilvánosság biztosításának ellenőrzésére, hiszen az év közben történő jogszabályváltozás miatt hatványozottan fennállt a veszélye annak, hogy a jogszabályi környezetben bekövetkezett változások – és az ebből eredő többlet kötelezettségek – elkerülték az alapítványok figyelmét.

Érdekes adalék ugyanakkor, hogy míg a Párttörvény 2014. január 1-jétől hatályos módosításával a jogalkotó szigorította a pártok által felhasználható források szabályozását, így teljes mértékben kizárta a külföldről származó adományok elfogadását, a pártalapítványok esetében a külföldről származó támogatás elfogadásának

lehetőségét idáig nem korlátozta. Holott ugyanúgy fennállhat annak veszélye, hogy egyes – adott esetben külföldi - érdekcsoportok a pártalapítványok támogatásán keresztül közvetett befolyást gyakoroljanak az alapító pártokra.

Szintúgy a jogszabályi környezet bemutatásához kívánkozik még, hogy a Ptk¹⁸ hatályba lépését megelőzően a pártalapítványok további alapítványokat létesíthettek. Ezt követően a Ptk₂ előírásai szerint a pártalapítványok már nem hozhatnak létre további alapítványokat, nem csatlakozhatnak alapítványhoz, illetve nem lehetnek korlátlan felelősségű tagjai más jogalanyoknak. Ugyanakkor a jogszabályi környezet ezen korlátok között továbbra is lehetővé teszi a pártalapítványok számára gazdasági társaságok alapítását. Az elemzésben bemutatásra kerülő, 100 millió Ft-ot meghaladó éves költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok éltek a Ptk₁¹⁹ és Ptk₂ adta lehetőségekkel.

jellemzően az éves költségvetési támogatások adták.

Az ellenőrzött pártalapítványok

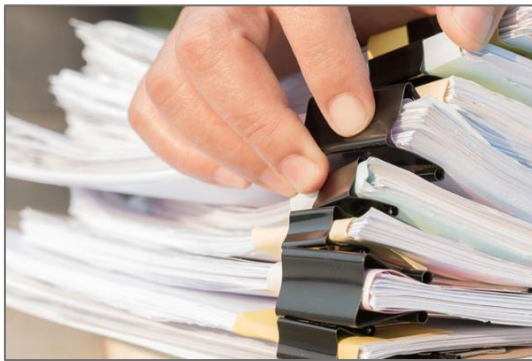
Az elemzés tíz pártalapítvány – köztük valamennyi, a 2018. évi választások eredményeképp a Parlamentbe jutott párt által alapított, költségvetési támogatásban részesülő pártalapítvány – számvevőszéki ellenőrzésének tapasztalatait foglalja össze. Az érintett pártalapítványok gazdálkodási múltjukat és a rájuk vonatkozó ÁSZ ellenőrzések számát tekintve, valamint az éves költségvetési támogatás és az alapító párt által rendelkezésre bocsátott vagyon mértéke szempontjából is eltérő jellemzőkkel bírnak. Ez utóbbi mértéke igen széles skálán, 0,1-2,2 millió forint között szóródott. Jellemzően – három párt kivételével – azonban nem haladta meg az 1 millió Ft-ot.

A pártalapítványok közhasznú jogállással nem rendelkeztek, gazdasági-vállalkozási tevékenységet nem folytattak. Bevételük forrását

AZ ELEMZÉS MÓDSZERE

Az alkalmazott módszertan

A pártalapítványok működésére és gazdálkodására jellemző, visszatérő hiányosságok kigyűjtéséhez és rendszerezéséhez a hivatkozott ÁSZ jelentések valamint az ellenőrzésekhez bekért és az ellenőrzött szervezetek által beküldött dokumentumok szolgáltattak információt.

A tartalom- és dokumentum elemzés eszköztárát alkalmazva azonosításra kerültek a több pártalapítvány esetében is előforduló, az ellenőrzött időszakban visszatérően megjelenő típushibák, amelyek az ellenőrzési tapasztalatok alapján a későbbiekben bemutatásra kerülő három jól körülhatárolható terület köré csoportosíthatók. Az elemzés elkészítéséhez további adatbekérésre nem került sor.

Az elemzés ugyanakkor arra is rá kíván világítani, hogy a pártalapítványoknál kialakított belső szabályozási környezet megfelelősége milyen hatással bír a gazdálkodás és könyvvizetés gyakorlatára, befolyásolja-e a feltárt hiányosságok számosságát, a hiányosságok előfordulásának gyakoriságát. Kiemelt hangsúlyt fektet továbbá az ellenőrzések hasznosulásának értékelésére.

Ennek érdekében az érintett pártalapítványokat az éves költségvetési támogatás mértéke valamint aszerint is megkülönbözteti az elemzés, hogy működésük során hány alkalommal ellenőrizte őket az ÁSZ. A csoportképző ismérvek jellemzőit a 2. számú táblázat mutatja be.

2. számú táblázat

Éves költségvetési támogatás mértéke	Pártalapítványok száma
100 millió Ft felett	3
100 millió Ft alatt	7
ÁSZ ellenőrzéssel érintett	Pártalapítványok száma
Egy alkalommal	4
Egynél több alkalommal	6

Forrás: ÁSZ szerkesztés

ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK BEMUTATÁSA

A gazdálkodás törvényességének biztosítása

A gazdálkodás szervezeti kereteinek kialakítása és a jogszabályi előírásokkal összhangban álló belső szabályozási környezet megteremtése a közpénzekkel való átlátható és ellenőrizhető gazdálkodás előfeltétele, amely egyúttal alapot biztosít a pártalapítványok elszámoltathatóságához.

A pártalapítványok létrehozásának szabályait a Párt. tv. és a Pártalapítványi tv. határozza meg, míg a működtetés legfontosabb szabályait a Ptk_{1,2} írja elő. Az ellenőrzési tapasztalatok alapján a szervezeti keretek kialakítása összességében megfelelt a jogszabályi előírásoknak. Az alapító okiratban foglaltak – beleértve a pártalapítványok célját – a törvény rendelkezésével összhangban álltak. Az alapító okiratban valamint az SZMSZ²⁰-ben rendelkeztek továbbá a pártalapítvány induló vagyonáról, a vagyon felhasználásának módjáról valamint a kuratórium mint ügyvezető szerv feladat- és hatásköréről.

Pozitívként értékelte az ellenőrzés, hogy egyes pártalapítványoknál – erre vonatkozóan jogszabályban rögzített kötelezettség nélkül is – felügyelő bizottság működött a gazdálkodás jog- és célszerűségének ellenőrzésére, illetve gondoskodtak a számviteli beszámolók független könyvvizsgáló által történő felülvizsgálatáról.

Ugyanakkor az alapító okiratokban és egyéb belső szabályzatokban rögzítettek összhangja sok esetben nem volt biztosított. Visszatérő módon jelentkeztek az alapító okiratban bekövetkezett változásoknak a többi szabályozó eszközön történő átvezetésének elmulasztásából adódó hiányosságok, amelyek döntő többsége a képviselői jog, bankszámla feletti rendelkezési jog, illetve a kuratórium összetételét érintő módosításokhoz kapcsolódtak. Több esetben előfordult, hogy a kuratórium a belső szabályzatokban foglaltakkal ellentétesen működött, így például nem az Alapító okiratban rögzített taglétszámmal vagy az előírt gyakoriságnál ritkábban ülésezett. Utóbbi következtében előfordult, hogy a pártalapítvány által nyújtott támogatás kuratóriumi jóváhagyására a támogatási szerződés megkötését követően került sor. A belső monitoring rendszer hiányosságai pedig esetenként odáig vezettek, hogy a kuratóriumi döntések figyelmen kívül hagyásával, a pártalapítvány által nyújtott támogatáshoz kapcsolódó támogatási szerződésében a kedvezményezett számára jóváhagyott összegnél magasabb támogatási összeg szerepelt.

Az ellenőrzések úgyszintén rávilágítottak arra, hogy a pártalapítványok - néhány kivételtől eltekintve - nem gondoskodtak azon eljárási szabályok kialakításáról, amelyek az Info tv.²¹, valamint az egyéb adat- és titokvédelmi szabályok érvényre juttatásához szükségesek.

Lényegesen gyakrabban merültek fel azonban a számviteli szabályozási környezet kialakításával, a számviteli politikával és az annak keretében elkészítendő szabályzatokkal kapcsoló-

tos hiányosságok. A közpénzfelhasználás átláthatóságát és ellenőrizhetőségét rontotta, hogy néhány esetben a kialakított számviteli nyilvántartási (könyvvezetési) rendszer részletezettsége sem volt megfelelő, a Számv. tv. és Számv. vhr. rendelkezései ellenére nem biztosította a kapott támogatások felhasználásával kapcsolatos – a számviteli beszámoló és éves jelentés elkészítéséhez szükséges – információk megfelelő minőségben és kellő részletezettségben történő rendelkezésre állását.

Gyakori hiányosság volt, az újonnan alakult, az ÁSZ által először ellenőrzött pártalapítványokat szinte kivétel nélkül érintette, hogy a Számv. tv. rendelkezései ellenére nem gondoskodtak megalakulásukat követő 90 napon belül a számviteli politika és a kapcsolódó számviteli szabályzatok elkészítéséről. Emellett visszatérő és általános hiányosággként jelentkezett, hogy a gazdálkodásra vonatkozó szabályzataikat az időközben bekövetkezett jogszabályi módosításokat követően nem vizsgálták felül és nem aktualizálták. Néhány esetben pedig a számviteli politika ellentétes volt a Számv. tv. rendelkezéseivel, például a pénztári és bankszámlaforgalmi bizonylatok számviteli nyilvántartásokban való rögzítésének nem megfelelő szabályozása következett.

Visszatérő módon jelentkeztek a számviteli politika kötelező részét képező leltározási szabályzat elkészítésével, annak tartalmával kapcsolatos hiányosságok. A pártalapítványok sok esetben elmulasztották a leltározási szabályzat - jogszabályi változásokból eredő – módosítását. Emellett többször előfordult, hogy a kialakított leltározási szabályzat a Számv. tv. rendelkezéseivel ellentétes gyakorlatot írt elő, amikor a mennyiségi leltárfelvétellel történő leltározást a törvényben rögzített legfeljebb 3 éves gyakoriságnál hosszabb időközönként írta elő.

Az ellenőrzés által feltárt további hiányosság, hogy egyes esetekben a pártalapítványok nem rendelkeztek az eszközök és források értékelési szabályzatával, illetve előfordult, hogy

abban az értékcsökkenés módszerét nem határozták meg.

Előfordultak továbbá a számlarenddel kapcsolatos hiányosságok is. Több esetben a kialakított számlarend nem állt összhangban a Számv. tv. előírásaival. Előfordult, hogy a számlarend a rendkívüli ráfordításokra vonatkozó előírásokat nem a Számv. tv. előírásainak megfelelően szabályozta, és előfordult az is, hogy a számlarend kiadására – jogszabállyal ellentétes módon – egyáltalán nem került sor.

Könyvvezetés szabályszerűsége

A szabályszerű könyvvezetés a pártalapítványok gazdálkodása átláthatóságának záloga, elengedhetetlen a számviteli beszámoló megbízhatóságának és valódiságának biztosításához.

A pártalapítványok könyvvezetésének ellenőrzése során feltárt típushiba volt, hogy a számviteli bizonylatok kötelező alaki és tartalmi elemeire vonatkozó előírásokat sok esetben nem tartották be. Így például a ráfordítások elszámolása során a könyvviteli elszámolást közvetlenül alátámasztó bizonylatok a Számv. tv. előírásai ellenére nem tartalmazták az utalványozó és a rendelkezést végrehajtó aláírását valamint a könyvviteli számlákra történő hivatkozást. Előfordult, hogy az utalványozás elmaradt, illetve az is, hogy az utalványozást a belső szabályzatokkal ellentétesen nem az arra jogkörrel rendelkező személy végezte. Lényeges szabálytalansággként tárta fel az ÁSZ, hogy a pártalapítványoknál néhány esetben bizonylat nélkül kerültek rögzítésre a gazdasági események a könyvekben.

Több esetben előfordult, hogy a gazdasági események könyvelése során nem érvényesült a Számv. tv. által definiált *tartalom elsődlegessége a formával szemben* alapelve, miszerint a

gazdasági eseményeket tényleges gazdasági tartalmuknak megfelelően kell elszámolni.

Eseti hiányosságként jelentkezett, hogy a pártalapítványok a gazdasági eseményeket a Számv. tv. által előírt határidőn belül nem vették nyilvántartásba. Így például az egyik évben a májusi bérfeladás tételeit a Számv. tv. előírásait megsértve a tárgyhót követő hó 15-éig nem rögzítették a könyvviteli nyilvántartásokban, arra csak év végén került sor. Hasonlóképp előfordult, hogy a banki pénzmozgások bizonylatait a Számv. tv. vonatkozó előírásait megsértve nem a hitelintézeti értesítés megérkezésével egyidejűleg, hanem 24-66 nappal azt követően rögzítették a könyvekben.

A bevételek elszámolása terén is tárt fel az ellenőrzés visszatérő hiányosságokat. Előfordult, hogy a Számv. vhr. rendelkezéseivel ellentétesen a pártalapítványok alaptevékenységéből származó, kiszámlázott bevételeket egyéb bevételként, míg a továbbutalási céllal kapott támogatásokat nem az egyéb bevételek között, hanem a támogatások főkönyvi számláján mutatták ki.

Az ÁSZ ellenőrzések emellett hangsúlyt fektettek a támogatások elfogadásának és elszámolásának szabályosságára. Kettő pártalapítvány esetében tárt fel az ellenőrzés, hogy a Pártalapítványi tv.-ben meghatározott összeghatárt meghaladó támogatás elfogadását követően a pártalapítvány az előírt határidőn belül nem

gondoskodott az így elfogadott támogatás összegének és a támogatást nyújtó személy azonosításához szükséges adatok közzétételéről. Holott a jogalkotó által előírt 30 napos határidő épp azt a célt szolgálja, hogy a nyilvánosság a lehető leghamarabb értesüljön a pártalapítványokat támogató – akár külföldi – érdekcsoportokról, amelyek az adott pártalapítvány céljainak megvalósítására is hatással lehetnek. A Pártalapítványi tv. ezen rendelkezéseinek megszegéséhez a jogalkotó épp ezért szigorú következményeket rendel. Az érintett pártalapítványoknak az ÁSZ felhívására a szabálytalanul elfogadott támogatás összegét be kellett fizetniük a központi költségvetésbe, amely az egyik esetben 2,77 millió Ft-ot, a másik esetben, azaz 4,54 millió Ft-ot jelentett.

Számviteli beszámoló és éves jelentés szabályszerűsége

A pártalapítványok tevékenységének átláthatóságát a számviteli beszámoló mellett az általuk - jogszabályi előírásoknak megfelelő tartalommal és részletezettséggel – elkészítendő éves jelentés közzététele biztosítja.

A pártalapítványokra szinte kivétel nélkül jellemzőek voltak a beszámoló és éves jelentés elkészítésével, közzétételével kapcsolatos hibák, hiányosságok és mulasztások, amely kockázatot jelent a közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóságának és elszámoltathatóságának érvényesülése szempontjából.

Több esetben előfordult, hogy a Pártalapítványi tv. előírásai ellenére a pártalapítványok a tevékenységükről készített éves jelentést saját honlapjukon nem tették közzé, illetve annak a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben való közzétételéről egyáltalán nem vagy a jogszabályban meghatározott határidőn túl gondoskodtak. Szintén visszatérő

hiányosság volt, hogy az éves jelentés részletezettsége nem felelt meg a Pártalapítványi tv. előírásainak, például nem tartalmazta a vagyon felhasználásával valamint a célszerinti juttatásokkal kapcsolatos kimutatást. Az éves jelentés nem megfelelő részletezettsége miatt a költségvetési támogatások felhasználására vonatkozó kimutatás átláthatósága és ellenőrizhetősége nem volt biztosított. Lényeges szabálytalanságnak minősítette az ellenőrzés, hogy egyes pártalapítványok – néhány esetben rendszeresen – nem is készítették el a tevékenységükről szóló éves jelentést.

Az ellenőrzések során feltárt hiányosságok másik nagy csoportját a számviteli beszámoló készítéséhez, közzétételéhez, leltárral való alátámasztottságához kapcsolódó hibák és mulasztások jelentették. Visszatérő hiányosság volt, hogy a pártalapítványok több esetben nem tettek eleget a számviteli beszámoló közzétételére vonatkozó kötelezettségüknek, azaz számviteli beszámolójukat az előírt határidőben – a tárgyévet követő május 31-ig – nem tették közzé, letétbe helyezés céljából az OBH-nak nem küldték meg. Szintén több esetben előfordult, hogy a bár a Kuratórium megtárgyalta és elfogadta, a kuratóriumi elnök mégsem írta alá a számviteli beszámolót, így a pártalapítvány nem rendelkezett a képviselőjére jogosult személy által aláírt számviteli beszámolóval, illetve a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő beszámolót tett közzé a közhiteles nyilvántartásban,

Isméltető jelleggel fordult elő, hogy a pártalapítványok a Számv. tv. szerinti leltárt nem készítették el. A Számv. tv. szerinti valóság elvét megsértve, egyes esetekben a mérlegben leltárral alá nem támasztott tételek, a kötelezettek által el nem ismert követelések kimutatására is sor került. Emellett előfordult, hogy a mérleg tételek besorolása és év végi értékelése sem volt szabályszerű. Továbbá előfordult, hogy az analitikus nyilvántartások nem egyeztek a főkönyvi számlák egyenlegével, illetve kirívó esetben

analitikus nyilvántartások vezetéséről sem gondoskodtak.

Több esetben tett az ÁSZ megállapítást arra vonatkozóan, hogy az eredménykimutatás, így a számviteli beszámoló jelentős összegű hibát tartalmazott. Az átláthatóság elvét sértette továbbá, hogy egyes esetekben az eredménykimutatás tagolása sem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, így nem szolgáltatott információt az abban kötelezően előírt tájékoztató adatok tekintetében.

EREDMÉNYEK, HASZNOSULÁS

Az ellenőrzéseink társadalmi hasznossága

Az Állami Számvevőszék stratégiájában is rögzített küldetése, hogy *szilárd szakmai alapon álló, értékkeremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét*. Ehhez szorosan kapcsolódik az ÁSZ azon célkitűzése, hogy tanácsadó funkciója keretében – ellenőrzési tapasztalatait összegezve – elemzésekkel segítse a közpénzek és közvagyron szabályos, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását, használatát.

A pártalapítványok gazdálkodása törvényességének ellenőrzése az ÁSZ törvény által előírt kötelezettsége. Értékét többek között az adja, hogy az ÁSZ jelentések alapján a társadalom tagjai első kézből kapnak információt a pártalapítványok tevékenységéről és gazdálkodásáról, a közpénzek és közvagyron felhasználásáról. Azokról a pártalapítványokról, amelyek alapítói útján szorosan kötődnek a választópolgárok felhatalmazása alapján a közhatalom gyakorlásában résztvevő pártok tevékenységéhez, elsődlegesen azonban nem klasszikus pártfeladatok ellátására jöttek létre.

Mindazonáltal a közpénzügyek rendezettsége, az integritás alapú kultúra erősítése szempontjából elsődleges, hogy ne csak a törvények megalkotásában és végrehajtásában kulcsszerepet betöltő pártok, de az azok által alapított – szintén közpénzekkel gazdálkodó – szervezetek tevékenysége is átlátható, gazdálkodásuk pedig törvényes és szabályszerű legyen. A jogszabályi előírások betartása, így a szabályszerű és elszámoltatható gazdálkodás biztosítása a korrupciós kockázatok csökkentéséhez vezető út első lépése. A közpénzekből gazdálkodó pártalapítványok – amennyiben ezt figyelmen kívül hagyják – tevékenységük során maguk is hozzájárulnak a korrupció potenciális megjelenéséhez, a korrupciós veszélyeztetettség növeléséhez.

A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok ellenőrzési tapasztalatainak összegzésével és bemutatásával az ÁSZ a pártalapítványok tevékenységét meghatározó jogszabályokban foglaltak végrehajtásáról ad visszajelzést, és hozzá kíván járulni a pártalapítványok gazdálkodásának törvényességéhez, átlátható és elszámoltatható működésük erősítéséhez.

Hasznosulás a pártalapítványok szintjén

A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok ellenőrzései során az ÁSZ – az elemzés alapját képező számvevőszéki jelentésekben foglalt intézkedést igénylő megállapításokra – összesen 80 javaslatot fogalmazott meg, amelyek között több összetett javaslat is szerepelt. Az Állami Számvevőszék intézkedést igénylő megállapításai és javaslatai jellemzően a szabályozási környezet kialakítása, a könyvvizetés és a támogatások elszámolása, a beszámolás és közzététel szabályszerűsége tekintetében feltárt hiányosságok megszüntetését célozták.

A számvevőszéki jelentésekben foglalt megállapításokhoz az ellenőrzött pártalapítványok kötelesek intézkedési tervet összeállítani, és azt a jelentés kézhezvételétől számított harminc napon belül az ÁSZ részére megküldeni. Az intézkedési tervben foglalt feladatok végrehajtása – a feltárt hiányosságok megszüntetésén és a szabálytalanságok kezelésén keresztül – hozzájárul a közpénzekkel való felelős gazdálkodás megteremtéséhez.

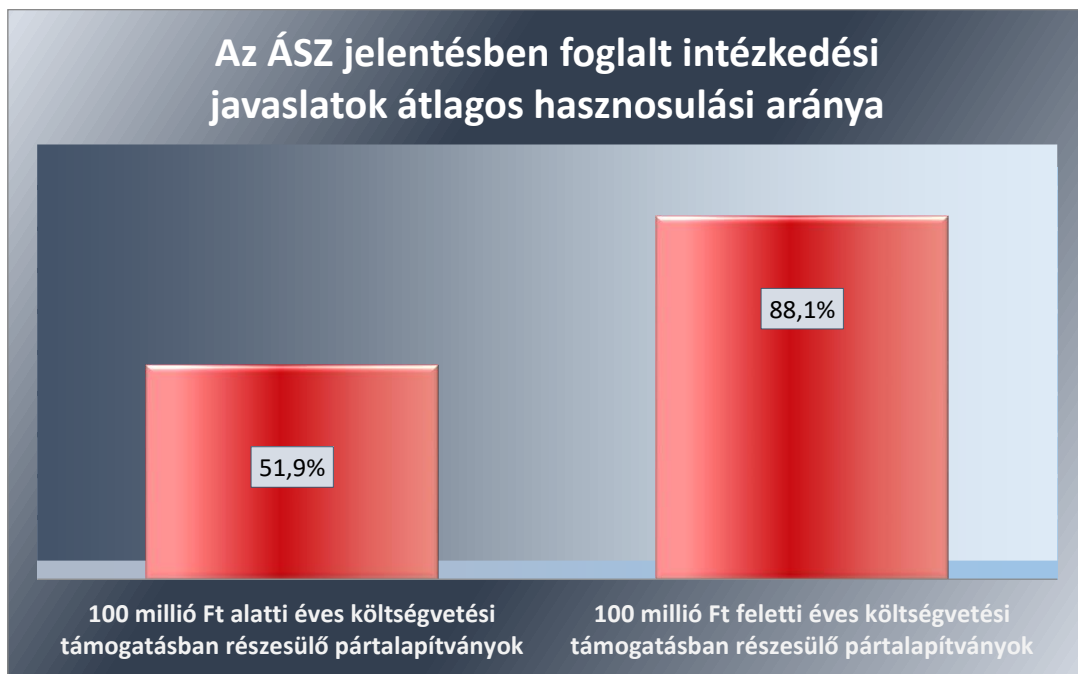
Az intézkedési tervben foglaltak végrehajtását az ÁSZ törvényi felhatalmazása alapján utóellenőrzés keretében értékelheti, amelyre a két-évente ellenőrzött pártalapítványok esetében minden esetben sort is kerít.

Éppen ezért az elemzés is kiemelt figyelmet szentel annak bemutatására, hogy és milyen mértékben hasznosultak az ÁSZ javaslatai, megtörtént-e a közpénzekkel való gazdálkodás

szabályszerűségének és átláthatóságának érvényre juttatása érdekében szükséges intézkedések és kitűzött feladatok végrehajtása.

A 2014 előtt alapított hat pártalapítvány közül egyetlen egy olyan pártalapítvány volt, amelynek esetében az ellenőrzés nem tárt fel intézkedést igénylő szabálytalanságot. A másik öt pártalapítvány esetében az ÁSZ által megfogalmazott – az intézkedést igénylő megállapításokhoz kapcsolódó és a feltárt hiányosságok megszüntetése irányuló – intézkedési javaslatok szinte kizárólag a kuratórium elnökének szóltak, és az előzőekben bemutatottakkal összhangban a szabályozási környezet, a beszámolás és közélettel valamint a könyvvizetés szabályszerűsége és az átláthatóság érvényesülése témakörhöz kapcsolódtak. Az érintett pártalapítványok intézkedési kötelezettségének teljesítésére vonatkozó adatokat a 2. számú melléklet mutatja be, míg az utóellenőrzések tapasztalatait az 1. számú ábra szemlélteti.

1. ábra

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Az ÁSZ ellenőrzési tevékenységének eredményességét mutatja, hogy a közpénzekkel való prudens gazdálkodás előmozdítása érdekében megfogalmazott számvevőszéki javaslatok a pártalapítványok körében növekvő arányban hasznosulnak.

A közpénzügyek rendezettségének előmozdítása szempontjából üdvözlendő azon kedvező folyamat, hogy épp a legmagasabb összegű, 100 millió Ft feletti éves költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok gazdálkodásának törvényességét érintően született a legkevesebb intézkedést igénylő megállapítás és intézkedési javaslat. Egyúttal épp ezen – működésük során ÁSZ ellenőrzéssel már többször érintett – pártalapítványok körében volt jellemző, hogy az ÁSZ javaslatait megfogadták. Ők azok, akik a számvevőszékkel való együttműködésre és a hibák kijavítására törekedve az intézkedési tervben foglalt – a hibák, hiányosságok kijavítására irányuló – feladatokat a legtöbb esetben határidőben végrehajtották, követendő példát állítva ezzel a többi pártalapítvány vezetése számára.

Az ellenőrzések tapasztalatai alapján a szabályos, átlátható és elszámoltatható működés biztosítása érdekében a pártalapítványoknak fokozott figyelmet szükséges fordítaniuk arra, hogy:

- *gazdálkodásuk sajátosságait figyelembe véve kialakítsák a beszámoló valóságát és megbízhatóságát biztosító részletes könyvvezetési és gazdálkodási szabályokat,*
- *a könyvvezetés a jogszabályi rendelkezéseknek és a jogszabályi kereteket kitöltő, a végrehajtás feltételeit biztosító belső előírásoknak megfelelően történjen,*
- *a tevékenységükről készített éves beszámolót és éves jelentést a jogszabályokban előírt tartalommal és határidőben elkészítsék, a belső szabályaiknak megfelelően jóváhagyják és szabályszerűen közzétegyék.*

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet:

Az elemzés alapjául szolgáló ellenőrzések jelentései

- ▶ Jelentés a költségvetési támogatásban részesülő Szövetség a Polgári Magyarországért Alapítvány 2012-2013. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről, Állami Számvevőszék, 2015. (15070)
- ▶ Jelentés a költségvetési támogatásban részesülő Barankovics István Alapítvány 2012-2013. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről, Állami Számvevőszék, 2015. (15079)
- ▶ Jelentés a költségvetési támogatásban részesülő Antall József Alapítvány 2012-2013. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről, Állami Számvevőszék, 2015. (15166)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2013-2014. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése az Ökopolisz Alapítványnál, Állami Számvevőszék, 2016. (16119)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2013-2014. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Gyapodó Magyarországért Alapítványnál, Állami Számvevőszék, 2016. (16138)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2013-2014. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Tánácsics Mihály Alapítványnál, Állami Számvevőszék, 2016. (16141)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2014-2015. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Barankovics István Alapítványnál, Állami Számvevőszék, 2017. (17092)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2014-2015. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Szövetség a Polgári Magyarországért Alapítványnál, Állami Számvevőszék, 2017. (17093)
- ▶ Jelentés – A Barankovics István Alapítvány 2012-2013. évi gazdálkodása törvényességének utóellenőrzése, Állami Számvevőszék, 2017. (17111)
- ▶ Jelentés – Az Antall József Alapítvány 2012-2013. évi gazdálkodása törvényességének utóellenőrzése, Állami Számvevőszék, 2017. (17193)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2014-2015. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése az Antall József Alapítványnál, Állami Számvevőszék, 2017. (17194)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2015-2016. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Új Köztársaságért Alapítvány, Állami Számvevőszék, 2018. (18173)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2015-2016. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Jobbik Magyarországért Alapítvány, Állami Számvevőszék, 2018. (18185)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2015-2016. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Megújuló Magyarországért Alapítvány, Állami Számvevőszék, 2018. (18186)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2015-2016. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – A Liberális Magyarországért Alapítvány, Állami Számvevőszék, 2018. (18187)
- ▶ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2015-2016. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése a Barankovics István Alapítványnál, Állami Számvevőszék, 2017. (17092)

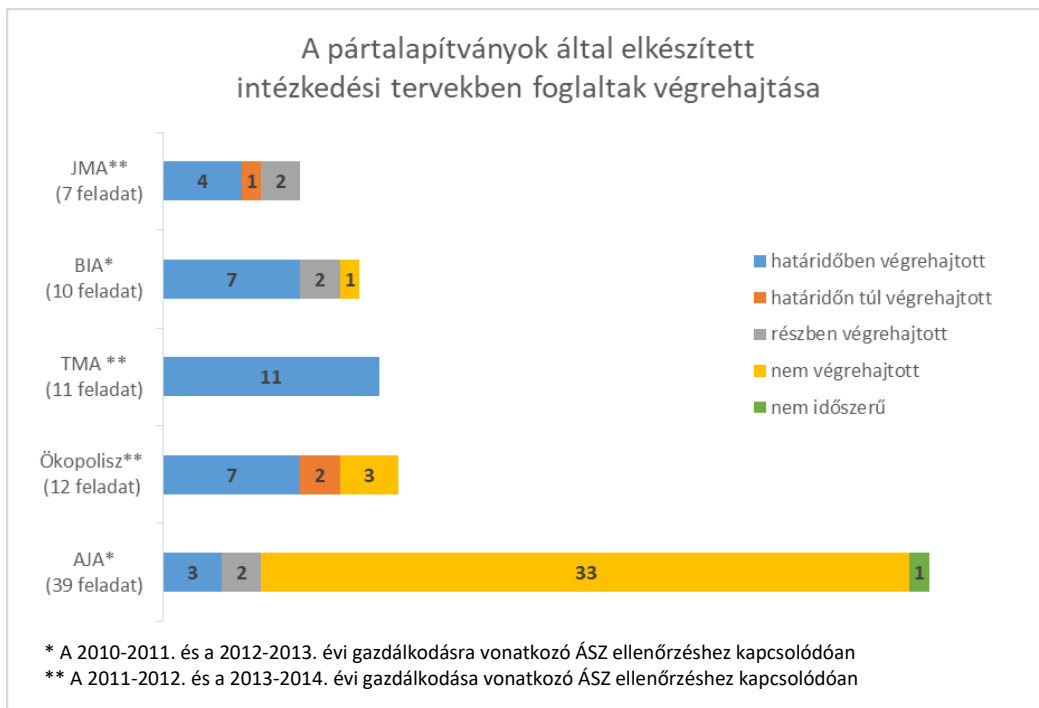
dálkodása törvényességének ellenőrzése – Váradradi András Alapítvány, Állami Számvevőszék, 2018. (18188)

—◀ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2015-2016. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Tánacsics Mihály Alapítvány, Állami Számvevőszék, 2018. (18204)

—◀ Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2015-2016. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Ökopolisz Alapítvány, Állami Számvevőszék, 2018. (18217)

2. számú melléklet:

Hasznosulás, avagy az utóellenőrzések tapasztalatai

Forrás: ÁSZ szerkesztés

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

¹ Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
² ÁSZ törvény	2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről
³ Párt tv.	1989. évi XXXIII. törvény a pártok működéséről és gazdálkodásáról
⁴ Pártalapítványi tv.	2003. évi XLVII. törvény a pártok működését segítő tudományos, ismeretterjesztő, kutatási, oktatási tevékenységet végző alapítványokról
⁵ JESZ	Jólét és Szabadság Demokrata Közösség (jogelődje: Magyar Demokrata Fórum)
⁶ KDNP	Kereszténydemokrata Néppárt
⁷ FIDESZ-MPSZ	FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség
⁸ MSZP	Magyar Szocialista Párt
⁹ LMP	Lehet Más a Politika
¹⁰ Jobbik	Jobbik Magyarországért Mozgalom
¹¹ DK	Demokratikus Koalíció
¹² Párbeszéd	Párbeszéd Magyarországért Párt
¹³ MLP	Magyar Liberális Párt
¹⁴ Együtt	Együtt – A Korszakváltók Pártja
¹⁵ Számv. tv.	2000. évi C. törvény a számvitelről
¹⁶ Számv. vhr.	224/2000. (XII.19.) Korm. rendelet a számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól
¹⁷ Civil tv.	2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról
¹⁸ Ptk ₂	2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (hatályos 2014. március 15-től)
¹⁹ Ptk ₁	1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről (hatálytalan 2014. március 15-től)
²⁰ SZMSZ	Szervezeti és Működési Szabályzat
²¹ Info tv.	2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

1052 Budapest, Apáczai Csere János utca 10.

Levélcím: 1364 Budapest 4. Pf. 54

Telefon: +36 1 484 9100 Telefax: +36 1 484 9200

www.asz.hu